

UTTALANDE: Teckenspråkiga barn förtjänar samma framtid – nu måste kommunerna ta sitt ansvar

Den 14 maj firar vi det svenska teckenspråkets dag, men denna dag kommer med en bitter eftersmak. Tänk dig hur det skulle kännas att som barn inte kunna kommunicera med sina kompisar och pedagoger. Detta är verkligheten för många döva och hörselskadade barn.

I Sverige talar vi ofta om alla barns rätt till en bra start i livet. Trots det glömmar vi gång på gång en viktig grupp: döva och hörselskadade barn. Kommunerna i Stockholms län förvägrar ofta vad dessa barn har rätt till: tillgång till en förskola där personalen och barn talar deras språk – svenskt teckenspråk. Rätten till svenskt teckenspråk är avgörande för deras språkliga, sociala och emotionella utveckling. Är det rättvist att dessa barn och deras familjer ska behöva kämpa för något så grundläggande som rätten till sitt eget språk?

För fem år sedan fanns tre förskolor i Stockholmsområdet som erbjöd förskoleverksamhet på svenskt teckenspråk. Idag återstår bara en – förskolan Mariedal. Medan hörande barn har många alternativ att välja mellan, står döva och hörselskadade barn inför en enda möjlighet. Det är därför viktigare än någonsin att bevara förskolan Mariedals verksamhet och säkerställa att dessa barn faktiskt får tillträde till den. Enligt Barnkonventionen och FN-konventionen har barn rätt till ett fullvärdigt liv med samma möjligheter som andra barn, inklusive utbildning och omsorg på sitt modersmål. Varför glöms detta bort när det gäller döva och hörselskadade barn?

Enligt läroplanen för förskolan samt skollagen har barn som har ett annat modersmål än svenska – däribland svenskt teckenspråk – rätt till stöd i sitt språk. Det innebär också att förskolan har ett ansvar att främja barnets språkutveckling i både svenskt teckenspråk och svenska. Trots det vittnar flera familjer om att de nekats plats på Mariedal, fastän förskolan tar emot barn med hörselnedsättning från andra kommuner.

Problemet är att det saknas ett kommunöverskridande avtal i Stockholms län som garanterar platser för döva barn och finansieras av hemkommunerna. I praktiken tvingar dessa barn att gå på närliggande förskolor där ingen talar deras språk.

Svenskt teckenspråk är mer än ett kommunikationsmedel – det är ett modersmål för många barn och vuxna i Sverige. Språk är grunden för lärande, identitet och tillhörighet. Barn behöver få vistas i en miljö, med andra barn och vuxna som de kan kommunicera med. Framför allt handlar det om barnets bästa – något som enligt artikel 3 i Barnkonventionen alltid ska sättas i främsta rummet. Hur annars kan vi kalla oss ett rättvist samhälle, om vi inte ens kan erbjuda utbildning på barnens egna språk?

Vi investerar i framtiden för alla barn – varför ska vissa barns rättigheter vara undantagna? Det är hög tid att kommunerna i Stockholms län tar sitt ansvar och säkerställer att alla barn, oavsett hörsel, får en likvärdig start i livet och med tillgång till förskola på svenskt teckenspråk.

14 maj 2025

Stockholms Dövas Förening & Stockholms Dövas Ungdomsråd